

Ymateb Ysgrifenedig Llywodraeth Cymru i adroddiad Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau; Craffu ar Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 2020-21

Argymhelliad 1: Dylai Llywodraeth Cymru nodi adran eglur yn y gyllideb hon a chyllidebau yn y dyfodol yn amlinellu'n fwy eglur sut y mae cyllideb yr economi a thrafnidiaeth yn cefnogi datgarboneiddio, gan gynnwys rhoi manylion y dyraniadau cyllideb penodol dan sylw.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Ochr yn ochr â'r Gyllideb ddrafft, roedd y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd wedi cyhoeddi Cynllun Gwella'r Gyllideb, sy'n nodi camau pellach i weld sut y gellir gwreiddio asesiad o effaith carbon ein rhaglenni gwariant yn fwy cadarn ym mhroses y gyllideb. Mae'r asesiad o effaith carbon rhaglenni gwariant yn fater trawsbynciol y mae pob Gweinidog yn gyfrifol amdano a dylai fod yn sail i'r penderfyniadau cyllido y mae Gweinidogion yn eu cymryd wrth bennu cynlluniau gwario MEG manwl. Fodd bynnag, nid yw asesu effaith garbon benodol buddsoddiadau unigol bob amser yn broses syml. Er enghraifft, mae effaith lleihau carbon buddsoddiad Llywodraeth Cymru mewn seilwaith gwefru trydan yn debygol o fod yn ddibynnol iawn ar y penderfyniadau rheoleiddiol y mae Llywodraeth y DU yn eu gwneud ynghylch cerbydau tanwydd ffosil. Pan fydd hynny'n briodol ac yn ystyrlon, byddwn yn ystyried effaith gynyddol gwariant Llywodraeth Cymru, yn ogystal â'r effaith ehangach y mae gweithredu polisi yn ei chael ar allyriadau carbon. Wrth wneud hynny, byddwn yn parhau i ddibynnu ar dystiolaeth ein hymgynghorwyr newid hinsawdd statudol, sef Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd (UKCCC), ar gyfer pa rai o fuddsoddiadau Llywodraeth Cymru fydd yn cael yr effaith fwyaf. Yn ogystal, bydd datblygu'r Cynllun Cyflenwi Carbon Isel nesaf yn nodi manylion y modd y bydd polisiau allweddol yn caniatáu i ni gwrdd â'n cyllideb garbon, gan roi eglurder a sicrwydd i fusnesau ac i unigolion.

Argymhelliad 2. Dylai Llywodraeth Cymru nodi'r dyraniadau cyllideb ar gyfer pob cynnig a pholisi yn Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel sy'n gysylltiedig â phortffolio Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth.

Ymateb: Gwrthod

Mae Cyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2020-21 yn cefnogi ein huchelgais ar gyfer datgarboneiddio a gwarchod ein hamgylchedd. Roedd hyn yn cynnwys £74m ar gyfer buddsoddi mewn trafndiaeth ddatgarboneiddio sy'n dangos ein hymrwymiad i fynd i'r afael ag argyfwng yr hinsawdd. Fel yr amlinellwyd yn ystod y craffu ar y gyllideb, mae mentrau o bwys yn parhau i fynd rhagddynt o fewn y portffolio Economi a Thrafnidiaeth, megis buddsoddi mewn trafndiaeth gyhoeddus integredig a theithio llesol, sydd hefyd yn cefnogi'r gwaith o gyflawni *Cymru Carbon Isel*.

Yn gyffredinol, byddai'n anodd asesu a chysoni cyfraniad uniongyrchol cyllidebau unigol at bob cam gweithredu carbon isel ar gyfer y portffolio. Nod cynllun carbon isel yw nodi sut y byddwn yn cyflawni ein cyllideb garbon, gan ddarparu gwybodaeth ar yr

un pryd i randdeiliaid ehangach ynghylch sut rydym yn gweithredu. Mae'r cynllun yn gyfuniad o gamau traws-lywodraethol i fynd i'r afael â phob cynnig ac wrth gwrs, gall mentrau gael effaith ar nifer o gamau gweithredu yn y cynllun.

Bydd y Strategaeth Drafnidiaeth newydd yn nodi'r weledigaeth i rymuso pobl yng Nghymru i symud o gwmpas mewn modd fforddiadwy a chyfleus ac mewn ffyrdd sy'n cael effaith gadarnhaol ar eu hiechyd a'u hamgylchedd, drwy ddarparu rhwydwaith trafnidiaeth addas ar gyfer y dyfodol. Bydd cost ac effaith pob ymyriad yn cael eu hasesu fel rhan o'r broses datblygu polisi. Drwy wella ein seilwaith gwyrdd, gallwn ei gwneud yn haws i bobl deithio mewn ffyrdd mwy ecogyfeillgar. Mae hyn yn mynd law yn llaw â gwelliannau i'r gwasanaeth a fydd yn darparu gwell cysylltiadau i bobl, cymunedau a busnesau ar draws blaenoriaethau'r llywodraeth.

Fodd bynnag, byddwn yn gwneud ein gorau i roi enghreifftiau a thystiolaeth glir i'r Pwyllgor o'r modd y mae gwariant y portffolio yn cyfrannu at gyflawni'r nodau yn y cynllun carbon isel.

Argymhelliad 3. Dylai'r Llywodraeth ddarparu rhagor o fanylion mwy eglur am gyllideb gorfforaethol Trafnidiaeth Cymru nawr, a sicrhau y darperir yr wybodaeth hon yng nghyllidebau'r dyfodol.

Ymateb: Gwrthod

Mater gweithredol i TrC yw penderfynu sut y gall gyflawni yn erbyn y llythyr cylch gwaith y mae Gweinidogion Cymru yn ei gyhoeddi, gan gynnwys sut mae'n diffinio ei gostau gweithredol/corfforaethol. Mae hyn yn ffurfio rhannau o'i gynllun gweithredu a busnes. Bydd hwn yn cael ei gyhoeddi a bydd ar gael i'r cyhoedd. Yn ogystal, mae TrC yn cyhoeddi ei adroddiad blynyddol fel y nodir yn Neddf Cwmnïau 2006. Ynndo, mae'n paratoi, yn cymeradwyo, yn llofnodi ac yn cyhoeddi ei ddatganiadau ariannol bob blwyddyn ariannol yn unol â gofynion Deddf Cwmnïau 2006.

Argymhelliad 4. Wrth gyhoeddi'r achos busnes ar gyfer swyddogaeth Trafnidiaeth Cymru yn y dyfodol, dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi manylion y broses drosglwyddo ar gyfer cyfrifoldebau newydd, gan gynnwys: rhagfynegiad o'r dyddiadau pan fydd disgwyl i gyfrifoldebau unigol fod wedi eu trosglwyddo yn ystod 2020-21; sut y dewiswyd y cyfrifoldebau penodol a sut y bydd y trosglwyddo o fudd i Gymru; y cyllid ychwanegol y bydd TrC yn ei dderbyn i reoli'r cyfrifoldebau hyn; a'r sail a ddefnyddir i gyfrifo'r cyllid ychwanegol hwnnw.

Ymateb: Derbyn

Bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi manylion am unrhyw rôl yn y dyfodol i TrC gyda sail resymegol glir ar gyfer gwneud hynny ynghyd ag unrhyw gostau cysylltiedig ychwanegol.

Argymhelliad 5. Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi manylion y cymorthdaliadau y mae Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC wedi eu derbyn ac yn disgwyl eu derbyn, yn ystod oes y contract. Dylai'r wybodaeth hon fod ar gael yn dryloyw i'r cyhoedd ar wefan TrC, nid i'r Pwyllgor hwn yn unig.

Ymateb: Derbyn

Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi cyfarwyddyd i TrC sicrhau bod y taliadau a'r cymhorthdal masnachfaint disgwylidig ar gyfer Gwasanaethau Rheilffyrdd TrC ar gael ar wefan TrC. Bydd angen i hyn gael cafeatau ynghylch mynegeo ac unrhyw newidiadau i gwmpas y fasnachfaint yn ystod ei hoes yn ogystal â thracio ffioedd mynediad. Mae rhywfaint o'r wybodaeth hon eisoes ar gael ar wefan TrC.

Argymhelliad 6. Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi mwy o wybodaeth am y drefn rheoli perfformiad ar gyfer Gwasanaethau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru gan gynnwys lefel y taliadau a'r cosbau a rhagor o fanylion am sut y bydd taliadau cosb yn cael eu hail-fuddsoddi. Yn yr un modd â gwybodaeth am gymorthdaliadau, dylai hyn fod ar gael yn dryloyw i'r cyhoedd ar wefan TrC, nid i'r Pwyllgor hwn yn unig.

Ymateb: Derbyn

Bydd Llywodraeth Cymru yn cyfarwyddo TrC i sicrhau bod yr wybodaeth hon ar gael ar ei wefan bob chwarter.

Argymhelliad 7. Er mwyn cynnig eglurder ynghylch cyfraniad cymharol llywodraeth leol a Llywodraeth Cymru at gefnogi gwasanaethau bysiau, dylai Llywodraeth Cymru ddiweddarau a chyhoeddi'r tabl a ddarparwyd yn ei Aseiad

Effaith Rheoleiddiol drafft gan gynnwys data ar gyfer 2018-19 - 2019-20 cyn gynted â phosibl. Dylid ychwanegu data ar gyfer 2020-21 cyn gynted ag y bydd data awdurdodau lleol ar gael. Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi'r ffigurau hyn bob blwyddyn yn y dyfodol. Wrth ymateb i'r adroddiad hwn, dylai Llywodraeth Cymru ddarparu manylion am sut a phryd y bydd yr wybodaeth hon yn cael ei chyhoeddi yn flynyddol.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo o hyd i gefnogi'r gwaith o ddarparu rhwydwaith a seilwaith bysiau cynaliadwy ledled Cymru. Bydd cyhoeddi'r data hyn yn flynyddol yn helpu i ddangos yr ymrwymadau y mae Llywodraeth Cymru wedi'u gwneud ac, yn arwyddocaol, awdurdodau lleol, gan mai nhw sy'n gyfrifol am lunio contractau gyda gweithredwyr bysiau ar gyfer gwasanaethau bysiau na fyddent fel arall yn cael eu darparu'n fasnachol.

Argymhelliad 8. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn darparu rhagor o fanylion am drafodaethau traws-lywodraethol ynghylch buddsoddiad mewn newid ymddygiad ar gyfer teithio llesol, a manylion lefel y buddsoddiad mewn rhaglenni newid ymddygiad gan adrannau eraill ar gyfer 2020-21.

Ymateb: Derbyn

Mae adrannau'r Llywodraeth yn cydweithio'n agos i gyfuno polisïau, rhaglenni a mentrau sy'n ymwneud â newid ymddygiad yng nghyswllt teithio er mwyn cydnabod y buddion posibl pellgyrhaeddol a ddaw i'r amlwg ar draws sectorau gwahanol. Fel rhan o weithredu Pwysau Iach: Cymru Iach, rydym yn gweithio â chydweithwyr yn yr Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ac Iechyd Cyhoeddus Cymru i weld sut y gellir cysoni cyllidebau rhaglenni er mwyn sicrhau newid mewn ymddygiad. Rydym yn cynnal trafodaethau gyda chydweithwyr sy'n gweithio ar ansawdd yr aer, datgarboneiddio ac iechyd ynghylch datblygu gweithgareddau cyfathrebu ar y cyd a gweithgareddau codi ymwybyddiaeth. Byddwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am ganlyniadau'r gwaith hwn.

Argymhelliad 9. Dylai Llywodraeth Cymru egluro a yw cyllidebau cyfalaf adrannau eraill yn cefnogi buddsoddiad mewn seilwaith teithio llesol wrth fuddsoddi mewn prosiectau fel ysgolion ac ysbytai.

Ymateb: Derbyn

Rydym yn archwilio cyfleoedd i wreiddio teithio llesol yn ein buddsoddiadau seilwaith. Er enghraifft, mae canllawiau ysgolion yr 21^{ain} ganrif wedi cael eu diweddarau i ystyried mynediad at deithio llesol i ysgolion sy'n rhan o'r rhaglen ac mae rhestr wirio ychwanegol ar gyfer awdurdodau lleol i gefnogi'r broses hon yn cael ei datblygu. Mae cyfleusterau teithio llesol sy'n cael eu darparu ar safle'r ysgol yn cael eu hariannu drwy gyllidebau addysg. Pan fydd ysbyty newydd yn cael ei gynllunio, un o'r prif ystyriaethau ar gyfer y Bwrdd Iechyd fyddai'r gofynion mynediad a theithio.

Argymhelliad 10. Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi'r cyngor a gafwyd cyn cyflwyno'r benthyciad diweddaraf i Faes Awyr Caerdydd, ac os nad yw hyn yn bosibl dylai ddarparu crynodeb o'i chasgliadau a manylion y cwmni neu'r unigolyn a ddarparodd y cyngor.

Ymateb: Derbyn

Comisiynwyd Oxera Consulting LLP i ddarparu cyngor a dadansoddiad economaidd i Lywodraeth Cymru ynghylch gallu Maes Awyr Rhyngwladol Caerdydd i ad-dalu ei ddyled i Lywodraeth Cymru ac i sicrhau bod y benthyciad diweddaraf yn unol â rheolau Cymorth Gwladol yr UE.

Mae'r adroddiad llawn yn fasnachol sensitif, ond yn gryno, roedd Oxera:

- Wedi cadarnhau a oedd llif arian amcanol Maes Awyr Caerdydd, yn ôl achos canolog ei gynllun busnes, yn ddigon i dalu rhwymedigaethau dyled CIAL;
- Wedi ymchwilio i briodoldeb y tybiaethau allweddol sy'n sail i gynllun busnes Maes Awyr Caerdydd. Yn benodol, roedd wedi cymharu'r amcangyfrifon o ran twf y traffig, lefel y refeniw awyrenegol a heb fod yn awyrenegol fesul teithiwr a'r tybiaethau ynghylch y cynnydd o ran costau yn y cynllun busnes gyda pherfformiad diweddaraf y maes awyr a'r dystiolaeth oedd ar gael o feysydd awyr eraill tebyg;
- Wedi cynnal archwiliadau lefel uchel o briodoldeb y tybiaethau allweddol sy'n sail i gynllun busnes Maes Awyr Caerdydd. Roedd y croeswirio hwn yn dangos bod y tybiaethau allweddol sy'n sail i gynllun busnes y maes awyr yn rhesymol;
- Wedi archwilio sensitifrwydd y canlyniadau h.y. gallu Maes Awyr Caerdydd i ad-dalu'r ddyled dros amrywiaeth o senarios negyddol rhesymol, gan gynnwys digwyddiad trychinebus unigol yn 2021/22 a fyddai'n arwain at ostyngiad dros dro mewn traffig am chwe blynedd, cwmni hedfan sy'n un o'i brif gwsmeriaid yn mynd yn fethdalwr, cyfradd sylfaenol uwch o'i gymharu â chyfradd sylfaenol mis Mai 2019, a gostyngiad yn y gyfradd dwf yng nghyswllt refeniw heb fod yn awyrenegol fesul teithiwr; ac
- Wedi sicrhau bod y dadansoddiad, ar sail cynllun busnes y maes awyr, yn dangos bod telerau'r cyfleuster credyd yn cyd-fynd â rheolau Cymorth Gwladol ac yn benodol, wrth i'r llif arian rhydd a ragamcanwyd yng nghynllun busnes Maes Awyr Caerdydd ddod yn bendant, y bydd gallu Maes Awyr Caerdydd i dalu ei ddyled a gwella ei sefyllfa ariannol yn cynyddu; gan ddod i'r casgliad y disgwylir i'r maes awyr fod mewn sefyllfa i dalu'r prifswm ar y benthyciadau yn ôl, gan gynnwys y balans sy'n weddill ar y benthyciadau blaenorol a'r llog sydd wedi cael ei rowlio ymlaen i'w dalu ar ddiwedd cyfnod y benthyciad.

Argymhelliad 11. Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu'r manylion diweddaraf am ei sail ymchwil a thystiolaeth ar gyfer effaith economaidd ehangach y maes awyr

Ymateb: Derbyn

Yn 2019 roedd Llywodraeth Cymru wedi comisiynu Oxera Consulting LLP i gynnal dadansoddiad manwl o effaith economaidd Maes Awyr Caerdydd. Bydd copi o'r adroddiad yn cael ei gyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru.

Argymhelliad 12. Dylai Llywodraeth Cymru ddatgan yn gyhoeddus a yw'r maes awyr yn cael ei redeg yn fasnachol, gan ddisgwyl y byddai'n cynhyrchu elw yn y pen draw, neu a yw'n cael ei gefnogi fel ased seilwaith er budd economi Cymru.

Ymateb: Derbyn

Bwriedir cynnal trafodaeth lawn ar berchnogaeth barhaus Llywodraeth Cymru o Faes Awyr Rhyngwladol Caerdydd Cyf ym mis Mawrth 2020.

Argymhelliad 13. Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu rhagor o dystiolaeth i gefnogi ei safbwynt mai perchnogaeth gyhoeddus ar feysydd awyr yw'r arfer rhyngwladol safonol, gan gynnwys sail y datganiad mai dim ond 14 y cant o feysydd awyr sydd â buddiant sector preifat ynddynt.

Ymateb: Derbyn

Yn 2017, cyhoeddodd Cyngor Rhyngwladol y Meysydd Awyr (ACI) briff polisi ar berchnogaeth meysydd awyr, rheoleiddio economaidd a pherfformiad ariannol. Mae prif ganfyddiadau'r adroddiad yn cynnwys y canlynol:

- Mae'r sector preifat yn cyfranogi yn 614 o'r meysydd awyr gwasanaeth masnachol.
- Amcangyfrifir bod mwyafrif (86%) y 4,300 o feysydd awyr sydd â thraffig wedi'i drefnu yn rhai cyhoeddus, gan fod llywodraeth neu endid llywodraethol yn berchen arnynt.
- Er bod meysydd awyr y mae'r sector preifat yn cyfranogi ynddynt yn cynrychioli oddeutu 14% o feysydd awyr y byd, mae'r meysydd awyr hyn yn delio â mwy na 40% o draffig y byd

Mae copi llawn o adroddiad ACI ar gael yma: <https://store.aci.aero/product/aci-policy-brief-airport-ownership-economic-regulation-and-financial-performance/>

Argymhelliad 14. Dylai Llywodraeth Cymru rannu ei dull o ddsbarthu cyllid ar gyfer prentisiaethau yn y flwyddyn academaidd 2020/21 gan gynnwys esboniad o'r dull cyffredinol, yr holl fecanweithiau ac eithriadau rheoli galw, a sut y bydd y model yn ymateb i bwyntiau galw uchel

Ymateb: Derbyn

Bydd angen i ni gymeradwyo'r dull o bennu dyraniadau Prentisiaethau 2020-21. Ar ôl cytuno ar y dull hwn, bydd y manylion yn cael eu nodi yn llythyr y cynnig dyrannu a fydd yn cael ei anfon at bob darparwr dan gontract a bydd copi o'r llythyr hwn ar gael i'r Pwyllgor.

Argymhelliad 15. Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu swm interim, cymedrol, o gyllid i'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yng nghyllideb derfynol 2020-21 i'w caniatáu i gomisiynu ychydig o ymchwil trwyadl i wella eu gallu dadansoddi.

Ymateb: Gwrthod

Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn gweithio gyda Phartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol i wella eu gallu dadansoddi. Byddai unrhyw ymrwymiad i gynyddu'r cyllid i wella gallu ymchwilio Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yn cael ei gynnwys yn yr adolygiad ehangach o gyllid Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol. Gwnaeth Lywodraeth Cymru ymrwymiad i adolygu cyllid Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yn ystod 2020-21

mewn ymateb i adroddiad y Pwyllgor EIS ar Bartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol yn dilyn ei Ymchwiliad, a gynhaliwyd yn 2019.

Argymhelliad 16. Dylai Llywodraeth Cymru nodi manylion sut y defnyddiwyd y cyllid a ddarparwyd ganddi i Airbus a'r sector modurol yng nghyllideb flaenorol 2019-20. Dylai hyn gynnwys unrhyw dargedau perfformiad y cytunwyd arnynt. Dylai hyn gynnwys unrhyw dargedau perfformiad y cytunwyd arnynt. Dylai Llywodraeth Cymru nodi hefyd, yn fanwl, ar ba delerau y bydd cyllid ychwanegol newydd 2020-21 yn cael ei ddsbarthu, y mecanweithiau sydd ar waith i fonitro ei ddefnydd, a'r enillion a ddisgwylyr o'r buddsoddiad.

Ymateb: Derbyn

O ran Airbus, nod yr arian yw gwella'r gallu i ymchwilio a datblygu yn ogystal â chynhyrchiant gweithgynhyrchu. Gwneir hyn drwy gefnogi Airbus i gyflawni nifer o brosiectau penodol. Mae'r rhain yn cynnwys meysydd fel roboteg, awtomeiddio, digidoli, realiti rhithiol a deallusrwydd artiffisial; ac mae'r rhaglenni Israddedig/Ôl-raddedig yn feysydd datblygu allweddol er mwyn symud ymlaen yn effeithiol â rhaglen "Wing of Tomorrow" Airbus a chefnogi gweithgareddau datblygu ac ymchwil sy'n gysylltiedig ag AMRC Cymru. Yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Awst 2019, roedd y cyllid wedi helpu i sicrhau'r canlynol:

- Dros 2,000 o gyrsiau hyfforddi;
- Dros 9,000 o gymwysterau/cyflawniadau;
- 10 prentis i ymgymryd â hyfforddiant CIPS arbenigol;
- 14 prentis a aeth ymlaen i HNCs a Diplomâu;
- cymorth i 33 o weithwyr ar y rhaglen Gradd Sylfaen Peirianeg Awyrennau; a
- cymorth i 11 o weithwyr ar y cwrs B.Eng. Rhaglen radd ym maes awyrennau.

Ar gyfer y flwyddyn fydd yn dod i ben ym mis Awst 2020, rydym yn disgwyl y bydd lefelau hyfforddiant yn debyg yn fras i'r lefel ar gyfer 2018-19.

O ran y sector modurol, ni fydd Ford bellach yn tynnu'r rhan fwyaf o'r cyllid grant a ddarparwyd i lawr. Fodd bynnag, i gefnogi a gwella rhagolygon cyflogaeth y gweithlu yn y dyfodol, byddwn yn darparu cyllid i gefnogi'r gwaith o ddarparu sgiliau trosglwyddadwy iawn y mae galw mawr amdanynt ledled y diwydiant ac sy'n cael eu cydnabod yn helaeth fel blaenoriaeth o ran cefnogi datblygiad economaidd. Bydd cyflogwyr sy'n recriwtio unigolion Ford sydd wedi ymgymryd â'r hyfforddiant hwn yn elwa o'r sgiliau uwch a ddarperir a gwell cadernid busnes, yn barod ar gyfer beth bynnag y bydd trafodaethau Brexit yn ei gyflawni. Hyd yma nid yw'r prosiect modurol arall wedi mynd rhagddo ac felly ni ddyfarnwyd cyllideb ar hyn o bryd.

Nid yw Airbus wedi cael dim cyllid arall yn y cyfnod hwn ac eithrio yng nghyswllt hawliad terfynol am £8,500 sy'n cael ei brosesu ar hyn o bryd ar gyfer rhaglen Cadetiaid Diwydiannol drwy'r gyllideb Cydraddoldeb ac Amrywiaeth. Ni fydd dim cyllid pellach ar gyfer y gweithgarwch hwn yn y dyfodol gan nad yw'r gyllideb bellach yn bodoli.

Argymhelliad 17. Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu copi o'r dadansoddiad o'r cyfraniad y mae cyllid yr UE yn ei wneud at y rhaglenni sgiliau a chyflogadwyedd yr esboniodd Llywodraeth Cymru ei bod wedi eu cynnal. Dylai Llywodraeth Cymru hefyd ddarparu i'r Pwyllgor gopïau o'r cynlluniau a'r rhagdybiaethau cynllunio y mae'n dweud ei bod wedi eu drafftio i fynd i'r afael â chyllid sgiliau ar ôl Brexit.

Ymateb: Derbyn

Sefydlwyd y Gweithgor Brexit ar gyfer Addysg Uwch ac Addysg Bellach y cyfeiriodd Mr Morris ato yn y Pwyllgor, ym mis Medi 2016 ar gyfer Addysg Uwch, a'i ehangu i gynnwys cynrychiolwyr o Addysg Bellach a darparwyr Dysgu Seiliedig ar Waith ym mis Mai 2018. Mae'r grŵp yn dwyn ynghyd arweinwyr o bob rhan o'r sector, gan gynnwys Is-Ganghellwyr a Phenaethiaid colegau, i drafod blaenoriaethau lefel uchel a phryderon ynghylch ymadael â'r Undeb Ewropeaidd, yn ogystal â darparu rhwydwaith ar gyfer rhannu gwybodaeth a chydweithio. Er bod ffocws y cyfarfod wedi bod ar ymadael â'r Undeb Ewropeaidd, gan gynnwys parodrwydd ar gyfer sefyllfa dim cytundeb, mae'r cronfeydd strwythurol – gan gynnwys ESF ac ERDF – wedi cael eu trafod yn rheolaidd yn y cyfarfod, gan gynnwys yn y cyfarfod ar 12 Chwefror 2020. Roedd gwaith y Grŵp yn seiliedig ar y papurau canlynol a gyhoeddwyd gan Swyddfa'r Llywodraeth ar gyfer Gwyddoniaeth yng Nghymru yn 2019 '[Cymru: Diogelu ymchwil ac arloesedd ar ôl ymadael â'r UE](#)' a '[Cysylltiad colegau a sefydliadau Addysg Bellach Cymru â chyllid yr UE](#)' a gynhyrchwyd gan Colegau Cymru yn 2017.

Yn ogystal, roedd gwaith wedi cael ei wneud yn 2018 a 2019 i edrych ar effaith Brexit heb gytundeb ac i sicrhau bod Llywodraeth Cymru yn gallu ymateb i gynnydd tebygol yn lefelau diweithdra, dileu swyddi a NEET ledled Cymru. Roedd y gwaith hwn yn canolbwyntio ar gryfhau gallu a chyrraeddïad rhaglenni cyflogadwyedd Llywodraeth Cymru ac roedd wedi cyfrannu at gynllun gweithredu strategol cyffredinol dim cytundeb Llywodraeth Cymru. Cynhaliwyd dadansoddiad penodol yng nghyswilt rhaglenni allweddol, gan gynnwys REACT, sy'n cefnogi unigolion y mae dileu swyddi wedi effeithio arnynt, o faint o ddysgwyr y mae disgwyl y bydd angen cymorth arnynt ar ôl Brexit. Roedd y dadansoddiad hefyd yn ystyried ble roedd angen cyllid ychwanegol i fodloni'r galw, neu ble roedd angen ehangu'r ddarpariaeth er mwyn lleddfu ar effaith Brexit.

Ar hyn o bryd, mae SHELL wedi cael cyllid gwerth £340m o Gronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF), sydd wedi'i gymeradwyo tan fis Rhagfyr 2023, o dan weithrediadau Prentisiaethau, Hyfforddeiaethau, REACT a Twf Swyddi Cymru. Mae'r rhain yn cefnogi'r gwaith o gyflawni ymrwymïadau Ffyniant i Bawb i Ail-lunio cymorth cyflogadwyedd a darparu 100,000 o Brentisiaethau.

Yn sgil canlyniad y refferendwm yn 2016, bu'r Gyfarwyddiaeth Sgiliau, Addysg Uwch a Dysgu Gydol Oes yn cydweithio'n agos â Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru (WEFO) i edrych ar y dewisiadau ar gyfer y dyfodol, gan gynnwys cyllid ESF yn dod i ben yn 2018, 2020 a 2023 ac effaith hyn ar y gallu i gyflawni'r ymrwymïadau Gweinidogol hyn. Roedd y gwaith hwn wedi diffinio faint o gyllid ESF fyddai ei angen i barhau â'r gweithrediadau hyn, ac felly'r rhaglenni sy'n seiliedig arnynt, tan fis Rhagfyr 2023. Arweiniodd hyn at adolygu cynlluniau busnes ESF a arweiniodd, yn ei dro, at ehangu prosiectau oedd eisoes ar waith a chynyddu lefel y cyllid ESF oedd ar gael i

SHELL. Er bod nifer o amrywiadau a allai effeithio ar hyn, gan gynnwys cyfraddau cyfnewid yn codi a gostwng, mae SHELL yn ffyddiog, ar sail sicrwydd parhaus gan WEFO, y bydd cyllid yn parhau i fod ar gael i gefnogi Cyflogadwyedd a Sgiliau a darpariaeth Prentisiaethau hyd y gellir rhagweld.

Mae SHELL hefyd wedi bod yn cyfrannu at y gwaith o ddatblygu'r ymgynghoriad ar fuddsoddi rhanbarthol yn y dyfodol yng Nghymru, ar y cyd â WEFO a rhanddeiliaid allanol, drwy gyfrwng gweithgorau buddsoddi rhanbarthol at y dyfodol dan arweiniad WEFO. Ar hyn o bryd, mae'n debygol y bydd gan raglenni Cyflogadwyedd a Sgiliau rôl allweddol i'w chwarae yn unrhyw fframwaith cenedlaethol newydd, ac mae rhaglenni cenedlaethol yn debygol o barhau i fod â rhan yn y gwaith o ddarparu'r cyllid hwn.

Argymhelliad 18. Dylai Llywodraeth Cymru nodi, gan ddefnyddio enghreifftiau penodol, sut y mae wedi rhoi cydraddoldeb o ran rhyw yn ganolog i fuddsoddiad a pholisi cyflogaeth a sgiliau'r flwyddyn nesaf; a sut y mae'n defnyddio'r gyllideb sgiliau i gau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau a chefnogi cynnydd menywod yn y gweithle

Ymateb: Derbyn

Chwarae Teg, cronfa graidd Llywodraeth Cymru.

Mae Chwarae Teg yn rhoi cyngor ac arweiniad i Lywodraeth Cymru er mwyn ei chefnogi i arwain y byd ym maes Cydraddoldeb Rhywiol. Ymysg pethau eraill, mae hyn yn cynnwys polisi economaidd, cyflogadwyedd, gofal plant, seilwaith, addysg a sgiliau a chynlluniau cydraddoldeb strategol – dyma sy'n ysgogi holl weithgareddau ein rhaglenni a'r newid diwylliannol ehangach sy'n angenrheidiol yng nghyswllt segmentu'r rhywiau.

Mae Chwarae Teg wedi ysgogi nifer o raglenni i alluogi menywod i fagu'r hyder i ystyried llwybrau cyflogaeth na fyddent wedi meddwl amdanynt yn y lle cyntaf neu nad ydynt yn draddodiadol, a chael profiad ohonynt, yn ogystal â symud ymlaen mewn swyddi cyfredol:

- Rhaglen Arweinyddiaeth – rhaglen sy'n hwyluso cyfleoedd i gysgodi menywod mewn swyddi arwain ar draws sectorau gwahanol er mwyn herio tybiaethau ac ysbrydoli menywod i ystyried rolau arwain.
- Step to Non-Exec – gall menywod ifanc ddilyn rhaglen 18 mis i ddysgu am lywodraethu a rôl cyfarwyddwyr anweithredol.

Yn ystod 2019-2020 mae Chwarae Teg wedi comisiynu nifer o bapurau sy'n ymwneud â Menywod mewn Cyflogaeth, symud ymlaen a Chyflog y Rhywiau a bydd yn parhau i ddatblygu'r rhain yn fwy manwl yn ystod 2020-21;

- **Yn gaeth: Tlodi ymhlith menywod yng Nghymru heddiw** – Mae Chwarae Teg yn ymwybodol bod y profiad a'r risg o dlodi a'i effaith yn wahanol i Ferched nag y mae i Ddynion. Mae cyfraddau tlodi yng Nghymru wedi aros yr un fath i raddau

helaeth dros y degawd diwethaf. Mae'r adroddiad hwn yn ymhelaethu ar yr effaith y mae tlodi'n ei chael ar symud ymlaen mewn swydd ac ar gyfleoedd cyflogaeth.

- **Nenfwd Gwydr Triphlyg: Rhwystrau i Fenywod Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig (BAME) rhag cymryd rhan yn yr economi** – Roedd Chwarae Teg wedi sylwi, drwy'r gwaith a wnaed ar gyfer yr Adolygiad Cyflym o Gydraddoldeb Rhywiol, bod cynnydd yn newid yn ddramatig wrth ganolbwyntio ar ferched BAME. Ni ellir mabwysiadu dull un ateb sy'n addas i bawb. Mae'r ymchwil hon yn dechrau cywiro'r bwch hwn yn ein gwybodaeth am brofiadau merched BAME yn Economi Cymru ac yn dechrau trafodaethau ar eu hargymhellion.

Yn 2020-21 bydd Chwarae Teg yn datblygu hwn ymhellach drwy ymgysylltu ag Undebau Llafur, TUC Cymru a rhaglenni WULF i ddechrau mynd i'r afael â'r materion a dechrau rhoi newid ar waith.

- **Canfyddiad Dynion o Gydraddoldeb Rhywiol** – Er bod cynnydd yn cael ei wneud tuag at y nod o Gydraddoldeb Rhywiol, mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at y ffaith bod y rhwystrau y mae menywod yn eu hwynebu a'u hamodau cyflogaeth wedi'u tangynrychioli. Mae angen i ddiwylliannau newid ac o gofio mai dynion yw mwyafrif y gweithlu – mae angen newid natur diwylliannau'r gweithle yng nghyswllt rhywedd. Mae dynion yn llai ymwybodol o'r graddau y mae rhywedd yn parhau i lunio gyrfaoedd menywod ac mae bod yn fam yn parhau i fod yn ystyriaeth gyffredin yng nghyswllt llunio gyrfa menyw.

Bydd yr argymhellion a roddir yn yr adroddiad o ran goresgyn yr heriau a 2020-2021 yn golygu y bydd Chwarae Teg yn gweithio'n agos â rhwydweithiau cyflogwyr i ddechrau llywio a gweithredu argymhellion.

Argymhelliad 19. Dylai Llywodraeth Cymru roi mwy o wybodaeth i'r Pwyllgor am ei dull cyllidebu ar sail rhyw o ran ei rhaglen dreialu ar gyfer Cyfrifon Dysgu Personol.

Ymateb: Derbyn

Fel rhan o Gam 2 yr Adolygiad o'r Rhywiol, ac fel rhan o baratodau'r gyllideb ar gyfer 2020-21, rydym wedi ymrwymo i dreialu dull cyllidebu ar sail rhyw ar gyfer y cynllun peilot Cyfrifon Dysgu Personol.

Yn gryno, mae cyllidebu ar sail rhyw yn golygu defnyddio lens rhywedd i weld sut mae llywodraethau'n codi ac yn gwario arian cyhoeddus. Mae archwilio sut mae dyraniadau cyllidebol yn effeithio ar gyfleoedd economaidd a chymdeithasol merched a dynion, ac ailstrwythuro penderfyniadau gwario er mwyn dileu canlyniadau anghyfartal a bwrw ymlaen ag amcanion cydraddoldeb wrth galon cyllidebu ar sail rhyw. Nid yw cyllidebu ar sail rhyw yn golygu cyllidebau ar wahân ar gyfer menywod a dynion. Yn hytrach, mae'n adolygiad beirniadol o ddyrannu adnoddau er mwyn canfod effeithiau gwahaniaethol posibl (yn fwriadol neu'n anfwriadol) ar lefel rhywedd ac i ddeall y cyd-destunau y mae'r gwahaniaethau hynny'n codi ynddynt, gan helpu i osod y sylfaen ar gyfer penderfyniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth ynghylch sut i flaenoriaethu a dyrannu adnoddau.

Rydym yn archwilio'r posibilrwydd o ddefnyddio adnoddau ac ystyriaethau cyllidebu ar sail rhyw yng nghyswllt y Cynllun Peilot Cyfrifon Dysgu Personol a datblygu ei ganlyniadau. Byddwn yn parhau i fireinio hyn drwy gydol y peilot. Y bwriad y tu ôl i'r gwaith hwn yw casglu adborth ynghylch i ba raddau y gallai defnyddio dull cyllidebu ar sail rhyw helpu i wella proses y gyllideb yn y dyfodol.

Bydd gwerthuso'r peilot Cyfrifon Dysgu Personol yn ceisio ymgorffori prif-ffrydio rhywedd a thechnegau cyllidebu ar sail rhyw newydd. Bydd yn defnyddio lens rhywedd i ddatblygu manyleb yr ymchwil a fydd yn sicrhau bod amcanion gwerthuso, a'r cwestiynau ymchwil a'r dadansoddiad sy'n deillio ohonynt, yn darparu tystiolaeth i gefnogi'r agenda cyllidebu ar sail rhyw. Bwriedir cael dolen adborth reolaidd o'r gwerthusiad i'r Grŵp Llywio gweithredol er mwyn i ganfyddiadau cynnar allu helpu i wella'r ddarpariaeth. Bydd y fanyleb werthuso yn cael ei chyhoeddi cyn bo hir.

Argymhelliad 20. Gan na fydd argymhellion adolygiad Reid yn cael eu gweithredu'n llawn cyn i'r DU adael yr UE mwyach, dylai Llywodraeth Cymru gyflwyno ei chynlluniau amgen ar gyfer disodli cyllid ymchwil ac arloesi yr UE ar ôl Brexit

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn datblygu dogfen ymgynghori ar gyfer fframwaith buddsoddi rhanbarthol i Gymru. Mae hyn yn digwydd gydag ystod eang o randdeiliaid, gan gynnwys Grŵp Llywio Buddsoddi Rhanbarthol Cymru. Ar hyn o bryd, mae cyllid UE yn cynyddu'r capasiti ymchwil ac arloesi er mwyn i sefydliadau ymchwil allu denu mwy o gyllid i Gymru ac yn helpu busnesau i drosi arloesedd yn gynnyrch masnachol newydd a gwell. Mae hyn yn unol ag argymhellion Adolygiad Reid a bydd yn cael ei gynnwys yn y ddogfen ymgynghori. Ar ben hynny, mae is-grŵp Rhyngwladol a Thrawsffiniol wedi bod yn llunio egwyddorion a datblygu mecanweithiau darparu er mwyn manteisio ar gyfleoedd y tu hwnt i ffiniau Cymru.

Cyfrifoldeb Llywodraeth y DU yw dod o hyd i gyllid yn lle cyllid yr UE; mae'r ffaith bod Llywodraeth Cymru yn mynnu nad yw'n colli'r un geiniog o gyllid yn glir yn hyn o beth. Dyma oedd testun y papurau Buddsoddi Rhanbarthol yng Nghymru ar ôl Brexit <https://llyw.cymru/buddsoddi-rhanbarthol-yng-nghymru-ar-ol-brexit?> a Diogelu Ymchwil ac Arloesedd ar ôl Ymadael â'r UE <https://llyw.cymru/cymru-diogelu-ymchwil-ac-arloesedd-ar-ol-ymadael-ar-ue?>, ac maent wedi'u nodi yn ein blaenoriaethau negodi ar gyfer y berthynas yn y dyfodol <https://llyw.cymru/y-berthynas-rhwng-y-du-ar-ue-yn-y-dyfodol-blaenoriaethau-negodi-i-gymru-html?>

Argymhelliad 21. Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu cwantwm cyfan y cyllid ymchwil a datblygu y mae'n ei ddarparu a'i wario, wedi'i ddadansoddi yn ôl meysydd gwariant a'r cyrff y mae'n cael ei ddsbarthu iddynt neu ei wario ganddynt.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn buddsoddi mewn amrywiaeth o brosiectau uniongyrchol ac anuniongyrchol, fel buddsoddi dros £42 miliwn mewn ymchwil gwasanaethau iechyd a chymdeithasol bob blwyddyn ac £20m yn y Sefydliad Ymchwil Gweithgynhyrchu Uwch (AMRI), Brychdyn.

Cynhelir ymarfer i gasglu dadansoddiad llawn o'r cyllid.

Argymhelliad 22. Dylai Llywodraeth Cymru gomisiynu adolygiad o'r dirwedd ymchwil ac arloesi gyfan yng Nghymru gan gynnwys gweithgareddau a ariennir yn gyhoeddus ac yn breifat. Dylai'r adolygiad hwn ganiatáu i'r llywodraeth gael dealltwriaeth lawn o'i gwariant ymchwil ac arloesi, gan gynnwys gwella effeithiolrwydd y gwariant hwnnw. Byddai adolygiad o'r fath hefyd yn darparu tystiolaeth ar gyfer strategaeth ymchwil ac arloesi draws-lywodraethol i gydlynu polisi ymchwil ac arloesi Llywodraeth Cymru a chyllid o amgylch ei nodau ffyniant.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Yn y lle cyntaf, bydd Llywodraeth Cymru yn ffurfio grŵp mewnol dan arweiniad swyddogion i gynghori Gweinidogion ar gwmpas unrhyw adolygiad o'r fath.

Argymhelliad 23. Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu i'r Pwyllgor fanylion unrhyw ddyraniadau penodol yn y gyllideb a fydd yn cael eu defnyddio i gynorthwyo'r diwydiant dur.

Ymateb: Derbyn

Nid oes dyraniad cyllideb penodol ar gyfer dur. Mae Llywodraeth Cymru wedi symud oddi wrth ddull sectoraidd o gefnogi busnesau i ddull gweithredu rhanbarthol. Mae unrhyw geisiadau am gymorth gan gwmnïau dur yn cael eu hystyried fesul achos unigol a gellir darparu'r wybodaeth i'r Pwyllgor

Argymhelliad 24. Dylai Llywodraeth Cymru roi cymaint o fanylion â phosibl i'r pwyllgor am yr ymgynghorwyr allanol y mae wedi'u comisiynu i weithio ar y fethodoleg ar gyfer y cyllidebau rhanbarthol dangosol (gan gynnwys, pwy ydyn nhw, pa allbynnau a ddisgwylir, yr hyn y maent yn canolbwyntio arno a pha ddull y maent yn ei ddefnyddio ar gyfer eu gwaith dadansoddi).

Ymateb: Derbyn

Drwy gystadleuaeth agored, mae Llywodraeth Cymru wedi caffael Hatch Regeneris, cwmni ymgynghorol cyfyngedig preifat gyda swyddfeydd ym Manceinion a Llundain. Mae Hatch Regeneris yn gwmni ymgynghori economaidd annibynnol blaenllaw. Maent yn darparu ymchwil, dadansoddiadau a chynghor cymdeithasol ac economaidd cadarn o safon uchel i'r sector cyhoeddus, y sector preifat a'r sector nid-er-elw.

Mae rhagor o fanylion am y gronfa ar gael yma: www.regeneris.co.uk

Cyflogwyd Hatch Regeneris i 'ddatblygu ac argymhell dull methodolegol cadarn a theg, gan gynnwys fformiwla gyllido y gallai Gweinidogion Cymru ei defnyddio i gynhyrchu dyraniadau cyllideb rhanbarthol dangosol ar gyfer gweithgarwch datblygu economaidd'. Fel rhan o'u gwaith, mae Hatch Regeneris yn ymgynghori â phanel o arbenigwyr allanol a bydd eu hadborth yn cael ei ymgorffori mewn adroddiad a fydd yn cael ei ddarparu i Lywodraeth Cymru. Bydd yr adroddiad yn nodi eu dull gweithredu, sy'n seiliedig ar y dull "sylfaen wedi'i datblygu" (dadansoddiad seiliedig ar anghenion) sy'n ystyried nifer fach o feysydd economaidd-gymdeithasol sydd â chysylltiad agos â pholisi economaidd ynghyd â phwysau priodol sy'n cael eu cymhwysu i'r dangosyddion ym mhob parth.

Yn y pen draw, bydd y fethodoleg yn creu cyfranddaliadau cyllid rhanbarthol dangosol y gellir eu defnyddio fel sail ar gyfer penderfyniadau ynghylch cyllid datblygu economaidd rhanbarthol a'i fonitro.

Argymhelliad 25. Dylai Llywodraeth Cymru roi cymaint o fanylion â phosibl i'r Pwyllgor am waith arbenigwyr y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD) sy'n edrych ar sut y gall Llywodraeth Cymru fesur llwyddiant y Cynllun Gweithredu Economaidd.

Ymateb: Derbyn

Mae Adolygiad yr OECD o Wahanol Haenau Llywodraethu yn ymdrechu i gefnogi ymdrechion rhanbartholi Llywodraeth Cymru drwy wella gallu sefydliadau i gyflawni amcanion rhanbarthol. Gellir gweld trosolwg o'r prosiect yn:

<https://llyw.cymru/adolygiad-yr-oecd-o-wahanol-haenau-llywodraethu-gwella-capasiti-sefydliadol-ar-gyfer-llywodraethu-rhanbarthol-a-buddsoddi-cyhoeddus-yng-nghymru-html?>

Fel rhan o'r prosiect hwn, gofynnwyd i'r OECD roi cyngor i Lywodraeth Cymru ar arferion gorau rhyngwladol – gan gynnwys o ran mesur twf cynhwysol. Disgwylir i waith yr OECD ddod i ben gyda chyhoeddi adroddiad erbyn diwedd 2020.